

hedelmät
frukt

A close-up photograph of two ripe red apples hanging from a tree branch with green leaves, serving as the background for the entire advertisement.

Ahvenanmaa

Suomen omenapuutarha

Åland - Finlands äppelträdgård

Pääläjikkeemme sadonkorjuujärjestyksessä

Geneva Early
elokuu
augusti
s. 6

Transparente Blanche
elokuu-syyskuu
augusti-september
s. 8

Julyred
elokuu-syyskuu
augusti-september
s. 10

Discovery
syyskuu-lokakuu
september-oktober
s. 18

Rosette
syyskuu-lokakuu
september-oktober
s. 20

Summerred
syyskuu-lokakuu
september-oktober
s. 22

Rubinola
lokakuu-tammikuu
oktober-januari
s. 30

Zari
lokakuu-tammikuu
oktober-januari
s. 32

Santana
marraskuu-helmikuu
november-februari
s. 34

Mari
helmikuu-maaliskuu
februari-mars
s. 42

Clara Frijs
syyskuu-marraskuu
september-november
s. 46

Celina
syyskuu-joulukuu
september-december
s. 48

Jaspi
syyskuu
september
s. 12

Collina
syyskuu
september
s. 14

Early Crunch
syyskuu-lokakuu
september-oktober
s. 16

Amorosa/Aroma
syyskuu-joulukuu
september-december
s. 24

Lobo
lokakuu-joulukuu
oktober-december
s. 26

Rajka
lokakuu-tammikuu
oktober-januari
s. 28

Rubinstep
joulukuu-maaliskuu
december-mars
s. 36

Wilton's Star
tammikuu-maaliskuu
januari-mars
s. 38

Gloster
helmikuu-maaliskuu
februari-maaliskuu
s. 40

Concorde
lokakuu-joulukuu
oktober-december
s. 50

Conference
lokakuu-joulukuu
oktober-december
s. 52

Luumu Plommon
s. 54

På Åland
får äpplen mogna
ordentligt innan de
handplockas och packas
varsamt för lagring
och transport.

Ahvenanmaalla
omenat saavat kypsyä
kunnolla ennen kuin
ne kerätään käsin ja
pakataan hellävaraisesti
varastointia ja
kuljetusta varten.

Saaristo-omenoita Åländska skärgårdsäppel

Ahvenanmaan puutarhat, ÅTH, hoitaa noin 30 Ahvenanmaan saariston omenanviljelijän laadukkaiden omenoiden jakelun. Omenanviljelyllä on pitkät perinteet ja viljelijämme ovat asiantuntevia ja kokeneita. Koska Ahvenanmaalla on Pohjoismaiden eniten aurinkoisia tunteja ja koska syksyt täällä ovat pitkiä ja leutoja, omenat saavat kypsyä kunnolla ennen kuin ne kerätään käsin ja pakataan hellävaraisesti varastointia ja kuljetusta varten.

Ahvenanmaalaisia omenoita on kaupoissa heti kauden alkaessa elokuussa. Käytämme nykyäikaisia varastointimenetelmiä, kuten ULO-varastointia (Ultra Low Oxygen), mikä tarkoittaa, että voimme toimittaa omenoita pitkälle kevääseen. Kehitämme ja testaamme uusia lajikkeita ja menetelmiä säilyttääksemme omenoiden laadun ja voidaksemme toimittaa uusia lajikkeita Suomen markkinoille.

Nauti ahvenanmaalaista omenoista
elokuusta maaliskuuhun!

Ålands Trädgårdshall, ÅTH, levererar högklassiga äpplen från ett 30-tal åländska odlare. Odlingarna har långa traditioner och sköts av kunniga och erfarna odlare. Tack vare att Åland har flest soltimmar i Norden och långa milda höstar får äpplen mogna ordentligt innan de handplockas och packas varsamt för lagring och transport.

Åländska äpplen finns i butiken direkt från säsongstarten i augusti. Vi använder oss av moderna lagringsmetoder, som ULO-lager, vilket betyder att vi har möjlighet att leverera äpplen långt in på våren. Vi utvecklar och testar ständigt nya sorter och metoder för att behålla äppelenas kvalitet och för att kunna leverera nya sorter för den finländska marknaden.

Njut av åländska äpplen från augusti till mars!

Geneva Early

Ensimmäisenä kypsyy lajikkeemme, todellinen varhaisomena. Geneva Early on punainen, mutta sen pohjaväri on keltainen. Hedelmäliha on pehmeä ja kermanvärisen, joskus vaaleanpunaiseen vivahtava. Maku on kirpeä, aromikas ja aavistuksen hapan.

Vår tidigaste sort, en riktig primör. Geneva Early är röd med gul bakgrundsfärg. Fruktköttet är mjukt och gräddfärgat, ibland med inslag av rosa. Smaken är pikant, aromatisk och en aning syrlig.

Ahvenanmaa on Suomen omenavaltaakunta

Yli 70 % Suomen omenoista viljellään Ahvenanmaalla. Koska Ahvenanmaalla sykstyvät pitkiä ja leutoja, omenat saavat kypsyä kunnolla ennen kuin ne kerätään käsin ja pakataan hellävaraisesti varastointia ja kuljetusta varten. Tuontiomenoihin verrattuna ahvenanmaalaiset ovat makeampia, maukkaampia ja täynnä vitamiineja.

Åland är Finlands äppelrike

Över 70 % av de inhemska äpplena odlas på Åland. Tack vare Ålands långa och milda höstar får äpplena chans att mogna klart innan de handplockas och packas varsamt för lagring och transport. Vårt nordliga klimat gör dem också rika på C-vitamin och antioxidanter. Till skillnad från importerade äpplen är åländska äpplen sötare och smakrikare.

Omenanviljelijä Simon Lindblom.
Äppelodlare Simon Lindblom.

Omenanpoimija Getan Isaksössä.
Äppelplockare på Isaksö i Geta.

Transparente blanche Valkeakuulas

Perinteinen varhain kypsyvä lajike. Valkeakuulas on vihetävänkeltainen mehukas omena, joka on maultaan hapahko. Hedelmäliha on vaaleaa, lähes läpikuultavaa. Herkullinen sellaisenaan, mutta sopii erinomaisesti myös souseksi, torttuihin tai kakkuihin.

En klassisk sort som mognar tidigt på säsongen. Transparente Blanche är ett gröngrått saftigt äpple med syrlig smak. Fruktköttet är ljust, nästan genomskinligt. Gott att äta som det är, dessutom fantastiskt att göra mos, paj eller kaka av.

**Omenat viihtyvät
saaristoilmastossa**
Omenoiden maku kehittyi
Ahvenanmaan viileän kevään,
aurinkoisien kesän ja pitkän,
leudon syksyn ansiosista
mahtavaksi ja aromikkaaksi.
Etelä-Euroopan omenoista
poiketen Ahvenanmaan
omenat kypsyyt vähän
kauemmin puussa ennen
kuin ne poimitaan käsin,
joten niistä tulee makeampia
ja ravinteikkaampia.

**Äpplena trivs i
skärgårdsklimatet**
Tack vare Ålands svala vårar,
soliga somrar och milda
höstar utvecklar äpplena en
fantastisk smak med fina aro-
mer. Till skillnad från sydeu-
ropeiska äpplen får åländska
äpplena mogna lite extra på
träden innan de handplockas,
vilket bidrar till sötare och
näringsrikare äpplen.

Julyred

Maukas kesäomena, jonka hedelmäliha on valkoinen ja mehukas. Hedelmän perusväri on vihertävän keltainen, mutta pinta punainen. Aromaattinen omena, joka maistuu aavistuksen boysenmarjalta. Herkullinen sellaisenaan tai jälkiruoissa.

Julyred är ett smakrikt sommaräpple med ett vitt och saftigt fruktkött. Äpplet har en fin röd täckfärg med en gröngul grundfärg. Ett aromatiskt äpple med smakinslag av Boysenbär. Gott att äta direkt eller till desserter.

IPM-pohjaiset viljelykset

Ahvenanmaalla omenaviljely perustuu IPM-menetelmään, eli integroituun tuholaisitorjuntaan (Integrated Pest Management). Menetelmä on ollut Ahvenanmaalla käytössä yli 30 vuotta ja sen lähtökohtana on vähentää torjunta-aineiden ja lannoitteiden käyttöä ja käyttää niiden asemesta luonnon menetelmiä, jotka jopa edistävät viljelmien hyvinvointia. Tämän vuoksi voit turvallisesti haukata omenaa suoraan puusta pesemättä sitä.

IPM baserade odlingar

Äppelodlingen på Åland är IPM baserad, vilket står för Integrated Pest Management, integrerad växtskydd. Metoden har använts på Åland i över 30 år och utgår från att minska bruket av bekämpningsmedel och gödselmedel och istället använda sig av naturliga faktorer som till och med beförjer odlingens välmående. Därför kan man tryggt ta en tugga från äpplet direkt utan att skölja det.

Omenaviljelijä Rolf Blomsterlund.
Äppelodlare Rolf Blomsterlund.

Jaspi

Jaspi on suomalainen Piikkiössä jalostettu lajike. Sen kuori on vahva ja kauniin syvän-punaisen värin alta kuultavat vaaleanvihreät sävyt. Hedelmäliha on rapsakka, valkoinen ja maku makea, maustinen ja kevyen hapokas. Erinomainen syöntiomena.

Jaspi är en finsk sort framtagen på föräd-lingsstationen i Pikis. Skalet är kraftigt och under den vackra, djupröda färgen kan man ana ljusa gulgröna toner. Fruktkötter är krispigt, vitt och smaken söt, kryddig och lätt syrlig. Fungerar bra som bordsfrukt.

Omenankukan tuoksu

Ahvenanmaan omenaviljel-millä puut puhkeavat kuk-kaan toukokuun 25. päivän tienoilla. Omenakukan tuoksua on vaikea vastustaa ja kukkivan omenapuutarhan läpi kulkeminen voikin tuntua epätodelliselta ja unenomaiselta. Jotkin lajikkeet kukkivat aikaisemmin kuin toiset, ja kukinta-aika voi kestää kahdesta kolmeen viikkoja sään ja tuuliolojen mukaan. Jos on lämmintä, kukinta voi olla ohi yhdessä hujauksessa, kun taas kylmempänä keväänä se voi kestää kauemmin. Ihanteellista sadolle olisi, ettei hallaoită tulisi ja että olisi tyynä, jotta pölyttäjät voisivat lennellä puissa.

Doften av äppelblom

Runt den 25 maj slår blommorna ut på de åländska äppelodlingarna. Doften av äppelblom är svår att motstå och att vandra igenom en blommande äppelträdgård kan kännas överkligt och drömlikt. Vissa sorter blommar tidigare än andra men blomningstiden kan hålla i sig i två till tre veckor bero-

ende på väder och vind. År det varmt under äppelblom-ningen kan den vara över i ett nafs, medan under kallare vårar sker den längsammare. Optimalt läge för skörden är att frostnätterna håller sig borta och att det är vindstilla så att pollinatörerna kan vara ute och flyga.

Lasten
suosikki
Barnens
favorit

Omena oo, ompompo
Lapset ovat Ahvenanmaan sadonkorjuujuhilla äänestäneet Collinan suosikkipomenakseen. Ehkä omenan makeus nostaa sen kärkeen, tai sitten helposti haukattava ohut kuori, jota on helppo syödä pienillä maitohamppailakin. Oli miten oli, Collina on hyvä ja helposti syötävä omena pienillekin.

Äppel päppel
Collina har blivit framröstad av barnen som en absolut favorit på Ålands Skördefest. Kanske är det den söta smaken som lyfter äpplet till prispallen, alternativt det tunna, lättgenomträngliga skalet som även små mjölkänder kan hugga in i. Hur som helst, Collina är ett enkelt och gott äpple att äta, även för små munnar.

Collina

Collina on rapsakka ja mehukas, maultaan omaperäinen kesäomena. Makeuden ja kevyen hapokkuuden yhdistelmä tekee siitä erittäin herkullisen. Ohutkuorinen omena on aavistuksen arka. Se sopii erityisen hyvin sooseksi.

Collina är ett krispigt och saftigt sommaräpple med en karaktäristisk smak. Kraftig sötma balanserat med lite syra gör Collina mycket läckert. Äpplet är en aning ömtåligt då skalet är mycket tunt. Tacksamt äpple att göra must av.

Early Crunch

Early Crunch on yllättäväni mehukas ja hyvä omena. Hedelmäliha on kiinteä, ja aromikkaassa maussa makeus ja hapokkuus ovat tasapainossa. Omena on kauniin punapokkinen ja sen rakenne on hieno. Herkullinen sellaisenaan, mutta sopii myös salaatteihin, leivontaan ja jälkiruokiin.

Early Crunch är ett överraskande saftigt och gott äpple. Fruktköttet är fast och smaken aromatisk med en bra balans mellan sötma och syra. Äpplet har en fin textur och en vacker rödfärgad solkind. God att äta direkt eller att ha i sallader, bakverk och desserter.

Feromonipydykset

Kesäkuukausina Ahvenanmaan maanviljelyseura ripustaa omenapuihin ns. feromonipydyksiä. Pyydysten feromonikotelot vetää puoleensa tuhohyönteisiä, kuten pihlajamarjakoita ja omenakääräisiä. Säännölliset tarkastukset antavat viljelijöille tietoa tuhohyönteisten määrästä ja pitääkö niitä alkaa torjua. Feromonipydykset ovat yksi esimerkki integroidusta tuholaitorjunnasta (IPM, Integrated Pest Management).

Feromonfällor

Under sommarmånaderna hänger Ålands Hushållnings-sällskap upp så kallade feromonfällor i äppelträden. Fällornas feromonkapsel drar till sig skadeinsekter såsom rönnbärsmal och äppelbecklare. Genom regelbundna kontroller vet odlarna hur mycket skadeinsekter som finns i odlingen och om de behöver bekämpas. Feromonfällor är ett exempel på IPM, Integrated Pest Management, alltså integrerat växtskydd.

Allt börjar med pollinering

För att frukt ska kunna utvecklas behövs pollinering. En sort kan sällan framgångsrikt självpollinera sig och behöver därför andra sorter i närheten för att kunna bli pollinerad. Därför består vart tionde till vart femtonde träd i odlingarna av en annan sort, så kallade pollineringsträd.

Själva pollineringen sköter bina om. Är det varmt och vackert väder under blomningssäsongen hinner även de vilda pollinärerna med, som humlor och andra insekter. Pollinatörerna är våra viktigaste medarbetare. Utan dem blir det en fattig skörd.

Kaikki alkaa pölytyksestä
Jotta hedelmä alkaisi kehittyä, tarvitaan pölytys. Vain harvoin yksi lajike voi itsepölytyttää menestysellisesti, vaan se tarvitsee pölytykseen muita lajikkeita läheisyyteensä. Tämän vuoksi viljelmien joka kymmenes ja joka viidestoista puu ovat eri lajiketta, niin sanottuja pölytyspuita.

Varsinainen pölytyksen hoitavat mehiläiset. Jos kukinta-aikana on lämmintä ja kaunista, myös villit pölyttäjät, kuten kimalaiset ja muut hyönteiset pääsevät mukaan. Pölyttäjät ovat tärkeimmät työntekijämme. Ilman niitä sato jätköhäksi.

Discovery

Discovery on todella kokeilemisen arvoinen. Kartiomainen tasaisen pyöreä muoto ja kaunis punainen väri tekevät siitä erityisen. Hedelmäliha on kiinteä ja rapea, maku mukehko, aavistuksen mansikkaan vivahtava. Herkullinen sellaisenaan, mutta sopii myös salaatteihin ja jälkiruokiin.

Discovery är ett äpple värt att upptäcka. Den koniska, plattrunda formen i kombination med en vackert röd färg gör Discovery speciellt. Fruktköttet är fast och krispigt, smaken åt det sötsare hållet med inslag av jordgubbar. Mycket gott att äta direkt men passar även bra i sallader och desserter.

Knack Knack, vem gömmer sig i grenen?

I början på sommaren tar man så kallade bankprover på äppelträden för att se vilka nytto- och skadeinsekter som gömmer sig bland löven. Man slår tre slag per gren på 33 olika grenar på olika träd för

att få ett bankprov. Insekterna faller ner och syns bra mot den vita duken. Är balansen bra mellan nytto- och skadeinsekterna behöver man inte bekämpa. Bankproverna är ett exempel på IPM.

Jan Alm ottaa näytteitä
Öfvergårdsin tilalla.
Jan Alm på Öfvergård
tar bankprover.

Rosette

Rosette on täysin punainen omenalajike, joka on maultaan ihanan makeanhapokas. Sen kirkas punainen väri työntyy kuoren läpi syväle hedelmälihaan. Rosette on hyvä jälkiruokaomena, joka sopii hyvin myös salaatteihin, koska hedelmäliha säilyttää värisä eikä tummu niin helposti.

Rosette är en helröd äppelsort med en härlig sötsyrlig smak och är en klon av Discovery. Den klara röda färgen tränger igenom skalet och djupt in i fruktköttet. Rosette är ett gott dessertäpple som också passar bra i sallader då fruktköttet kan bevara sin färg och inte oxiderar så lätt.

Kop, kop, kuka
piileskelee lehvästössä?
Kesän alussa omenapuista
otetaan näytteitä, jotta
nähdää, mitä hyöty- ja
tuholaishyönteisiä lehvästössä
piileksii. Näyte otetaan
kopauttamalla eri puiden
33 eri oksaan kolme kertaa.
Hyönteiset putoavat alas
ja näkyvät hyvin valkoisella
kankaalla. Jos hyöty- ja
tuholaishyönteisten määrä
on tasapainossa, torjuntaa
ei tarvita. Näytteidenotto on
yksi esimerkki IPM:stä.

Summerred

Summerred on pitkulainen, melko kiinteä omena, jonka maku on aromikas. Sen kuori on tummanpunainen ja siinä on vaaleita laikkuja. Herkullinen sellaisenaan, mutta sopii myös salaatteihin ja jälkiruokiin.

Summerred är ett avlångt, ganska fast äpple med aromatisk smak. Skalet är mörkrött med ljusa punkter, smaken är syrlig med viss sötma. Gott att äta och passar även bra i sallader och desserter.

Sur rur rur

Lähes kaikilla Ahvenanmaan omenaviljelmillä on mehiläispesiä, joko viljelijöiden omia tai vuokrattuja. Mehiläispesät viljelmillä takaavat sen, että omenankukat pölytyvät huonollakin säällä. Jotta sato onnistuu, tulee vanhojen suosituusten mukaan hehtaa-riilla olla neljä mehiläispesää. Käytännössä onkin vaikea saada riittävästi pesiä, koska mehiläisyhdyskuntatarjonta on rajallinen eikä riitä kattamaan 300 ha:n omenaviljelmää.

Bzz bzz

På nästan alla åländska äppelodlingar hittar man bikupor, antingen odlarnas egna eller inhyrda kupor. Att ha bikupor i odlingarna säkerställer att äppelblommorna blir pollinerade, även vid dåligt väder. För att få en lyckad skörd

ska det, enligt rekommendationerna, finnas fyra bikupor per hektar. Något som är svårt i att genomföra i praktiken då utbudet av bisamhällen är begränsat och räcker inte för att täcka våra 300 hektar äppelodlingar.

Amorosa / Aroma

Amorosa/Aroma on nimensä mukaisesti aromikas omena, jossa makeus ja hapokkuus ovat tasapainossa. Hedelmän perusväri on kellarivihreä, mutta pinta punainen. Kirkkaanpunainen Amorosa on kauniimpi, muutoin lajikkeet ovat samanlaiset. Erinomainen syöntiomena, joka sopii myös ruoanvalmisiin.

Amorosa / Aroma har som namnet antyder en aromrik smak, med en väldigt fin balans mellan sötma och syra. Frukten har en gulgrön grundfärg med röd täckfärg. Amorosa är den vackrare skönheten med den grannröda färgen, i övrigt är sorterna helt lika. Mycket god som ätfrukt och i matlagning.

Viljelytietous on verissä
Monet ahvenanmaalaiset hedelmäviljelijät ovat olleet mukana korjaamassa satoa lapsesta asti. Vuosisatojen saatossa on syntynyt vahva perinne siirtää viljelmät, tiedot ja taidot vanhemmilta lapsille siinä toivossa, että ne kulkevat näin seuraaville sukupolville. Siksi ulkopuoli sen voi olla vaikea asettua viljelemään hedelmää Ahvenanmaalle. Hedelmäviljely on pitkän aikavälin kallis investointi, joka vaatii paljon asiantuntemusta ja kokemusta. 3 000 puun istuttaminen hehtaarin alalle maksaa lähes 50 000 euroa ja ensimmäinen kunnon sato saadaan vasta kolmen vuoden kuluttua ja yksi puu taas tuottaa hyvin satoa 15 vuotta.

Omenaviljelijä Conny Sahlin ja hänen äitinsä Rita Sahlin.
Äppelodlare Conny Sahlin med hans mor Rita Sahlin.

Odlingskunskapen pulserar i blodet

Många åländska fruktodlare har varit med och skördat träden från barnsben. Under århundraden har det vuxit fram en stark tradition där man tar över odlingarna och kunskapen från sina föräldrar i hopp om att kunna föra den vidare till kommande generationer.

Att odla frukt är en långsiktig och kostsam investering som kräver mycket expertis och erfarenhet. Ett hektar med 3 000 träd kostar uppe mot 50 000 euro att plantera. Den första ordentliga skörden kommer efter tre år men livslängden på ett träd är ändå 15 år.

Lobo

Lobo on todellinen klassikko. Hyvän tuoksunsa, miedon makunsa ja pehmeän hedelmälihansa ansiosta tämä mehukas omena maistuu useimille. Punainen kuori ja vihertävän keltainen perusväri muodostavat myöhemmin luonnollisen vahapinnan, jolloin kuoresta tulee erittäin kiiltävä. Erinomainen syöntiomena, joka sopii hyvin mehuun.

Lobo är en riktig klassiker. Med sin goda doft, milda smak och sitt mjuka kött passar detta saftiga äpple de flesta munnar. Det röda skalet med grön gul grundfärg bildar senare på säsongen ett naturligt vax och blir då extra glansigt. Ett ypperligt bordsäpple som också är tacksamt att musta.

Muistoja menneiltä ajoilta

Me ÅTH:lla vaalimme perinteitä ja säilytämme siksi valikoimissamme joitain perinteisiä omenalajikkeita. Valkeakuulas ja Lobo ovat lajikkeita, jotka tuovat mieleen lapsuusmuistoja. Löydä klassikot ja palaa lapsuuteen. Tunne isoäidin omenatarhan tuoksu, maista omenasose lettujen päällä ja kaikki muut herkut, joita lapsena ahmittiin isovanhempien luona.

Minnen från förr

Vi på ÅTH värvnar om traditioner och väljer därför att behålla några klassiska äppelsorter i vårt sortiment. Transparent blanche och Lobo är sorter som väcker många barndomsminnen. Upptäck klassikerna och dröm dig tillbaka. Känn doften från Mormors äppelträdgård, smaken av äppelmosen till plättarna och alla andra godsaker man föråt sig på hos mor- och farföräldrarna som barn.

Omenanpoimijat menossa korjaamaan satoa Getan Isaksöhön.
Äppelplockare påväg att skördta
på Isaksö i Geta.

Rajka

Rajka on talviomena moneen makuun. Ohut ja pehmeä kuori on hehkuvan syvän punainen ja pohjaväristään keltainen, mikä tekee omenasta hyvin houkuttelevan. Hedelmäliha on valkoista tai vaaleanhivreää ja maku on voimakas, sopivan hapokas, ihanan makea ja aavistuksen hunajainen.

Rajka är ett vinteräpple som faller många i smaken. Det tunna och mjuka skalet har en blossande djupröd täckfärg med gul bakgrund, vilket gör äpplet mycket tilltalande. Fruktköttet är vitt eller ljusgrönt och smaken intensiv med lämplig syra, härlig sötma och inslag av honung.

Omenanraakileiden harvennus

Jotta sadosta tulee onnistunut ja hedelmistä laadukkaita, raakileita on harvennettava, etteivät hedelmät kasva liian tiheään. Harvennusmene-telmiä on erilaisia. Raakileita voidaan poistaa käsin leikkaamalla, kun ne ovat alkaneet kasvaa tai harvennus voidaan suorittaa kemiallisesti kukin-ta-aikaan, mikä on tavallisintapa. Kemiallinen harvennus on tehokasta eikä vaikuta pölytykseen, puuhun tai seuraavan vuoden nuppuihin.

Gallring av äppelkart

För att få en lyckad skörd med hög fruktqualitet behövs kartgallring, eftersom det förhindrar frukter från att växa för tätt in på varandra. Det finns olika metoder för kartgallring. Man kan klippa dem för hand när äppelkarten börjar

växa ut eller gallra kemiskt under blomningen, vilket är vanligast. Att kartgallra kemiskt är arbets-effektivt och påverkar inte pollina-törer eller trädet, det till och med gynnar nästa års blomknoppar.

Rubinola

Kullankeltainen väri ja auringon punertamat posket tekevät Rubinolasta kauniin kuin rubiini. Hedelmäliha on rapsakka ja mehukas. Maku on makea ja kevyen hapokas ja siinä on erityinen aroma. Omena muodostaa kypsymisen loppuvaiheessa pintaansa luonnollisen vahakerroksen. Rubinola ylpeilee myös erittäin suurella C-vitamiinpitoisuudellaan.

Den gyllengula färgen med orangeröd solkind gör Rubinola vacker som en rubin. Fruktköttet är krispigt och saftigt. Smaken är söt och svagt syrlig och innehåller en speciell arom. Äpplet bildar ett naturligt vax sent i mognadsprocessen. Rubinola stoltserar även med extra höga C-vitamin värden.

Tarvitaan paljon käsiä
ÅTH:n viljelijöillä on yhteensä lähes 300 ha omenaviljelmää. Se on isompi ala kuin 600 jalkapallokenttää. Kaikki Ahvenanmaalla viljellyt omenat kerätään käsin. Kun sadonkorjuuaika lähestyy, Ahvenanmaalle tulee satoja omenanpoimijoita auttaamaan viljelijöitä.

Många händer behövs
ÅTH:s odlare har tillsammans närmare 300 hektar äppelodling. Det är en större areal än 600 fotbollsplaner. Alla äpplen som odlas på Åland plockas för hand. När skördetider nalkas kommer hundratals äppelplockare till Åland för att ge odlarna en hjälpende hand.

Omenanpoimintaa
Finströmin Torrbolstadissa.
Äppeloplockning i
Torrbolstadi Finström.

Zari

Täysin uusi lajike, jonka maku on houkutteleva ja rakenne erityisen rapea. Ihanan makea ja mehukas omena.

En helt ny sort med mycket tilltalande smak och speciellt krispig konsistens. Härlig sötma förpackat i ett extremt saftigt äpple.

Isoja uudelleenistutuksia
Vuosituhannen vaihteessa Ahvenanmaan omenaviljelmillä tapahtui suuria muutoksia. Ruotsalainen viljelykonsultti kävi saarilla ja esitti seuraavanlaisen kysymyksen: *Oletteko täällä viljelemässä polttopuita vai ansaitsemassa rahaa?*

Käynnistettiin iso istutushanke ja silmämme avautuivat aivan uuteen maailmaan. Suuret ja vahvat omenapuut, joita oli kolmen metrin välein, raivattiin pois ja tilalle istutettiin uusia ja nykyäikaisempia puita tihämpään. Ennen vuosituhannen vaihdetta omenapuita istutettiin tuhat hehtaarille, nyt samaan alaan mahtuu 2500–3000 puuta.

Stora omplanteringar

Vid millennieskiftet skedde stora förändringar i våra äppelodlingar på Åland. En svensk odlarkonsult besökte ön och frågade något i stil med: *Är ni här för att odla ved eller för att tjäna pengar?*

En stor omplantering sattes igång och man fick upp ögonen för en

ny värld. Man röjde de stora och kraftiga äppelträden som stod med tre meter mellanrum och planterade nya, modernare och tätare odlingar. Före millennieskiftet planterades tusen träd per hektar, idag rymmer ett hektar mellan 2 500–3 000 äppelträd.

Santana

Santana on mehukas jouluomena, joka kypsyy kauden lopussa. Maku on raikas ja täyteläinen ja sen makeus ja hapokkuus ovat tasapainossa. Omenan väri on syvän leiskuvan punainen, mutta perusväri on keltainen. Santanan tuoksu on hurmaava ja tuo mieleen ruusun. Täydellinen jälkiruokaomena, joka sopii myös leivontaan ja salaatteihin.

Santana är vårt juläpple som mognar sent på säsongen. Ett mycket saftigt äpple med frisk och fyllig smak och god balans mellan sötma och syrlighet. Skalet har en djupt rödflammig färg med gul bakgrund. Santana har en underbar doft som påminner om rosor. Ett perfekt dessertäpple som också kan användas i bakning, sallader eller röror.

Omenat tuottavat luonnollista vahaa

Ahvenanmaalaisten omenoihin ei koskaan lisätä vahaa toisin kuin moniin ulkomaisiin omenoihin, joita pintakäsitellään, jotta ne säilyisivät pidempää. Joidenkin omenalajikkeidemme pinnassa sen sijaan on luonnonstaan vahakerros. Sellaisia ovat esimerkiksi Santana, Lobo, Rajka ja Rubinola, joiden kuori voi tuntua kädessä aavistuksen tahmealta ja rasvaiselta. Vaha muodostuu usein kypsymisen loppuvaiheessa ja se toimii omenan luonollisena suojautumistapana kuivumista vastaan.

Äpplen producerar ett naturligt vax

Åländska äpplen behandlas aldrig med vax, till skillnad från många importerade äpplen som ytbehandlas för att hålla längre. Några av våra äppelsorter producerar däremot ett naturligt vax. Exempelvis Santana, Lobo, Rajka och Rubinola vars skal kan känna lite klibbigt och fett när man håller i det. Vaxet produceras ofta sent i mognadsprocessen och fungerar som äpplets naturliga sätt att skydda sig mot uttorkning.

Ahvenanmaan maanviljelyseura
ÅTH toimii läheisessä yhteistyössä Ahvenanmaan maanviljelyseuran viljelyneuvojien kanssa. Viljelijät ovat heihin yhteydessä tarvitesaan apua ja asiantuntemusta hedelmäviljelyssään. He auttavat kaikessa istutussuunnitelmissa ja tuholais-tentorjunnasta hedelmien korjuuseen ja laatuun. Heillä on omiakin koeviljelmiä, joilla he kokeilevat eri lajikkeita, jotka saattaisivat kiinnostaa ÅTH:ta ja kuluttajia, ja etsivät täydellistä lajiketta, joka on hyvä, terve ja selviytyy kylmästä talvista.

Rubinstep

Rubinstep kypsyy myöhään, kun syksy alkaa jo käentyä talveksi. Kuoren peiteväri on oranssinpunainen ja perusväri keltainen. Hedelmäliha on ihanan rapsakka ja mehukas. Maku on makea, syyvä aromikas, aavistuksen rypälemäinen. Herkullinen sellaisenaan, mutta sopii myös salaatteihin, jälkiruokiin ja leivontaan. Se sopii hyvin myös lämpimpiin ruoikiin ja soseeseen.

Rubinstep mognar sent på säsongen när hösten börjar gå mot vintern. Skalet har en rödorange täckfärg med gul grundfärg. Fruktköttet är härligt krispigt och

saftigt. Smaken är söt och djup aromatisk med inslag av vindruva. Passar bra att äta direkt eller ha i sallader, desserter eller bakverk. Den gör sig även god i varma rätter eller som mos.

Ålands Hushållningssällskap
ÅTH har ett nära samarbete med odlingsrådgivarna på Ålands Hushållningssällskap. Dem kontaktar odlarna när de behöver hjälp och expertis gällande sina fruktodlingar. De hjälper till med allt från planteringsplaner och skadedyrshantering till när frukten ska skördas och fruktqvälitet. De har även egna demoodlingar där de provar olika sorter som kunde vara intressanta val för ÅTH och konsument, i jakt på den perfekta sorten som är god, frisk och klarar av kalla vintrar.

Wilton's Star

Wilton's Star on iso ja ainutlaatuinen talviomena, joka kestää hyvin varastointia. Sen täysin tummanpunainen väri tulee esiin jo kasvun alkuvaiheessa. Hedelmäliha on rapsakka ja tyyliläis ja maussa makeus ja hapokkuus ovat tasapainossa. Sopii hyvin syötäväksi sellaiseen sekä leivontaan.

Wilton's Star är ett stort och unikt vinteräpple med goda lagringsmöjligheter. Den mörkröda och heltäckande färgen kommer fram tidigt i växtstadiet. Fruktkötterna är krispiga och smakfullt med en bra fördelning mellan sötma och syra. Passar bra som ätäpple eller till bakning.

Mitä viljelmillä tapahtuu talvella?

Sadonkorjuun jälkeen alkaa suursiivous ja talveen valmistautuminen. Kun lehdet ovat vielä vihreitä, ne lannoitetaan lehtilannoitteella, sairaat puit poistetaan ja käytäväät haravoidaan puhtaaksi vanhoista omenoista ja lehdistä. Koska parhaat omenat kasvavat uusissa oksissa, vanhat oksat sahataan pois. Kevällä nuput lasketaan ja pakkasen vaurioittamat oksat poistetaan. Puit ovat taas valmiit uuteen kauteen.

Vad sker på odlingarna vintertid?

Efter skörden börjar storstädningen och förberedelserna inför vintern. När bladen ännu är gröna ska det bladgödslas, sjuka träd ska tas bort och gångarna ska krattas fria från gamla äpplen och blad. Eftersom de bästa äpplena växer på nya grenar sågas äldre grenar ner. På våren räknas blomknoppar och frostskadade grenar tas bort. Träderna är återigen redo att producera god frukt.

Omenanviljelijä Ken Mattsson,
Grannas Äppel.

Äppelodlare Ken Mattsson,
Grannas Äppel.

Omenanviljelijät
Andreas ja Camilla
Sjöström.
Äppelodlarna
Andreas och Camilla
Sjöström.

Allergivänliga äpplen

Uttrycket "Ett äpple om dagen är bra för magen" stämmer inte alltid in för äppelallergikerna. De som är allergiska mot björkpollen är ofta även allergiska mot äpplen och reagerar på proteinet Mal d 1, som ofta finns i skalet och blir kraftigare ju längre äpplet får mogna. Däremot är proteinet värmekänsligt, vilket gör att allergiker ofta

klarar av att äta äppelpaj eller dricka pastoriserad äppelsaft. Sorter som har låg halt av Mal d 1 och som många allergiker tolererar är Gloster och Santana samt skalade Lobo, Transparent blanche och Discovery. OBS! Alla äppelallergiker reagerar olika på olika sorter och reaktionerna kan vara individuella.

Gloster

Gloster är aromatisk och god. Den har en mörkt röd täckfärg och en söt-syrlig smak. Den är lätt att äta och passar bra till maträtter och dessertar.

Gloster är ett vinteräpple med aromatiskt och syrlig smak. För att den vackraste mörkt röda täckfärgen ska framträda krävs några kyliga nätter. Fruktköttet är krispigt, saftigt och ljusgult. Ett mycket gott äpple som också passar bra i bakverk, efterrätter eller pajer.

Allergikoillekin sopiva omena
Sanonta "Omena päävässä pitää lääkärin loitolla" ei sovi aina omena-allergikoille. Koivuallergikot ovat usein allergisia myös omenoille ja reagoivat Mal d 1 -proteiiniin, jota on usein omenan kuorissa ja joka voimistuu, mitä kauemmin omenat kypsyytä. Proteiini on myös kuumanarka, joten allergikot voivat usein syödä omenatorutta tai juoda pastöröitua omenamehua. Lajikkeita, joiden Mal d 1 -pitoisuus on pieni ja joita allergikot sietävät, ovat Gloster ja Santana sekä kuorittuina Lobo, Valkeakuulas ja Discovery. HUOM! Kaikki omena-allergikot reagoivat eri tavoin eri lajikkeisiin ja reaktiot voivat olla yksilöllisiä.

Mari

Mari on talviomenalajike, joka poimitaan myöhään syksyllä ja joka kestää hyvin varastointia. Houkutteleva punainen omena, jossa on aavistus keltaisen ja vihreän sävyjä. Hedelmäliha on kiinteä, makea ja hyvin mehukas ja voimakkaan makuinen.

Hyvä ja kaunis syöntiomena.

Mari är ett vinteräpple som plockas sent på säsongen och har goda lagringsmöjligheter. Ett attraktivt helrött äpple med små nyanser av gult och grönt. Fruktköttet är fast, sött och mycket saftigt med en intensiv smak. Ett gott och vackert ätäpple.

ULO-varastointi

Tutkimuksen ja nykyaisien varastointimenetelmien ansiosta syksyn omenasatokautta voidaan pidentää ja voimme toimittaa ahvenanmaalaista omenoita kauppoihin pitkälle keväaseen. Viljelijämme käyttää ULO-varastointimenetelmää, joka tulee sanoista Ultra Low Oxygen. Heti korjuun jälkeen hedelmät varastoidaan erityiseen tilaan, jonka happipitoisuutta ja lämpötilaa voidaan säätää. Kun tilan happipitoisuutta rajoitetaan, kypsymisprosessi pysähtyy ja hedelmä saa levätä muutaman kuukauden. ULO-varastoinnin ansiosta saamme nauttia ahvenanmaalaista omenoista lähes koko vuoden.

ULO-lagring

Tack vare forskning och moderna lagringsmetoder kan höstens äppelskörd förlängas och vi kan leverera åländska äpplen till butik långt in på våren. Våra odlare använder sig av en lagringsmetod som kallas ULO, vilket står för Ultra Low Oxygen. Genast efter skörd lagras frukten i ett speciellt rum

där syrehalten och temperaturen kan regleras. När syrehalten begränsas i rummet avstannar mognadsprocessen och frukten får vila där i några månader. ULO-lagring gör så att vi kan njuta av åländska äpplen nästan året runt.

Omenanviljelijä Yngve Österlund.
Äppelodlare Yngve Österlund.

Odlingen är
miljöanpassad
och frukterna
trygga att äta.

Saaristolaispääryynötä Åländska skärgårdspäron

Ahvenanmaan puutarhat, ÅTH, hoitaa kolmen Ahvenanmaan saariston viljelijän laadukkaiden pääryynöiden jakelun. Pääryynäkausi on omenakauteen verrattuna erittäin intensiivinen, ja hedelmä on kaupoissa syyskuusta joulukuuhun.

Omenaviljelmien tapaan pääryynätuotantokin noudattaa IPM-periaatteita (hedelmien integroitu tuotanto), mikä tarkoittaa, että viljelyssä otetaan ympäristö huomioon ja hedelmät ovat turvallisia syödä. Suunnittemme aina tulevaa ja toivomme voivamme lisätä kotimaisen pääryynöiden määrää sekä näin toimittaa hedelmää Suomen markkinoille pidemmän aikaa.

Nauttikaa herkullisista ja mehukkaista ahvenanmaalaista pääryynöstä!

Ålands Trädgårdshall, ÅTH, levererar högklassiga päron från tre åländska odlare. Päronsäsongen är i jämförelse med äppelsäsongen väldigt intensiv och finns i butik mellan september till december.

Liksom med äppelodlingarna används IPM-baserad odling för päronproduktionen, vilket betyder att odlingen är miljöanpassad och frukterna trygga att äta. Vi planerar alltid för framtiden och hoppas på sikt att kunna öka mängden av våra inhemska päron och därmed kunna leverera till den finländska marknaden under ett längre tidsspann.

Njut av goda och saftiga åländska päron!

Viljelyssä
otetaan ympäristö
huomioon ja
hedelmät ovat
turvallisia syödä.

Clara Frijs

Clara Frijs kypsyy päärynlajikkeistamme ensimmäisenä. Se on pyöreä, mutta kapenee kantaa kohden. Kuoren väri vaihtelee kellani-vihreästä sitruunankeltaiseen ja hedelmäliha on pehmeä, valkoinen ja mehukas. Sopii hyvin hilloksi.

Clara Frijs är den sort som mognar tidigast av våra päron. Formen är rund och avsmalnande mot skaftet. Skalet är gulgrönt till citrongult och fruktköttet är mjukt, vitt och saftigt. Passar bra att sylta.

Onnistunut riskinotto
Voiko Ahvenanmaalla todella viljellä päärynää? Vastoin konsulttien ja neuvonantajien suosituksia viljelijät lähtivät kulkemaan omaa tietään ja istuttivat hehtaarin alalle päärynpuita koeviljelmäksi vuonna 2004. Onnistunut riskinotto, joka valloitti kulutajien sydämet. Omenapuihin verrattuna päärynpuut vaativat harvemmin tuholais-tentorjuntaruiskutusta, mutta sen sijaan tarvitaan paljon viljelytekniä tietoa.

En chansning som lyckades
Går det verkligen att odla päron på Åland? Trots konsul-tters och rådgivares rekom-mendationer gick odlarna sin egen väg och planterade en hektar päron som odlingsför-sök 2004. En lyckad chansning som tog konsumenterna med storm. I jämförelse med äppelodlingar behöver päronträden sällan besprutas med insektsmedel men kräver däremot mycket odlingstek-niska kunskaper.

Karl-Ers fruktin hedelmäviljelijä Kristian "Krilie" Karlsson päärynviljelmällään.
Fruktdlare Kristian "Krilie" Karlsson från Karl-Ers frukt i sin päronodling.

Ahvenanmaa on myös Suomen päärynävaltakunta Lähes 90 % kotimaisista päärynnöistä tulee Ahvenanmaalta. Viljelykauden ja sääolojen mukaan satoa tulee 15–25 tonnia hehtaarilta. Vielä toistaiseksi päärynkauusi on lyhyt, päärynnä saadaan kauppoihin vain kolmena kuukautena syksyllä.

Åland är även Finlands päronrike När 90 procent av de inhemska päronen kommer från Åland. Beroende på odlingssäsong och väderförutsättningar kan vi producera mellan 15-25 ton päron per hektar. Än så länge är päronsäsongen kort, bara tre månader under hösten har vi möjlighet att leverera päron till butik.

Celina

Celina on makea, rapsakka ja hedelmäinen purppuranpunainen päärynnä. Herkullinen sellaisenaan välipalana, salaateissa tai juustolautasella.

Celina är ett sött, krispigt och fruktigt päron med fina purpurfärgade kinder. Det här är ett perfekt matpäron som man kan äta till mellanmål, ha i sallader eller på ostbrickan.

Concorde

Concorde on makea ja mehukas pääryvä. Hedelmäliha on keltaista ja hapettuu hitaasti, joten se ei tummu leikattaessa kovin nopeasti ja sopii siksi erinomaisesti juustolautaselle ja salaatteihin.

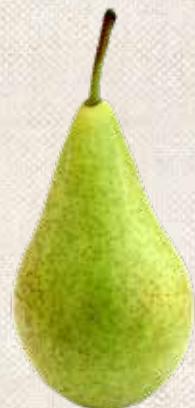
Concorde är ett sött och saftigt päron. Fruktköttet är gult och oxiderar långsamt, vilket betyder att fruktköttet inte blir brunfärgat så snabbt. Passar därför ypperligt till ostbrickan och i salladen.

Päärynät viihtyvät auringossa

Ahvenanmaa sijaitsee itse asiassa päärynnälle aivan liian pohjoisessa. Siitä huolimatta onnistumme viljelemään 400 tonnia pääryynää vuodessa. Pääryynä viihtyy lämpimässä, minkä vuoksi se on istutettava aurinkoiseen ja tuulensuojaan paikkaan. Saaristoilmaston ansiosta päärynät viihtyvät Ahvenanmaalla ja nauttivat runsaasta auringosta ja leudoista syksyistä.

Päronen trivs i solen

Åland ligger egentligen alltför långt norrut för att päron ska trivas riktigt bra. Åndå lyckas vi skördta närmare 400 ton päron per år. Frukten trivs i värme och behöver därför planteras på en solig och vindstilla plats. Tack vare vårt skärgårdsklimat med de generösa soltimmarna och milda höstarna trivs päronen att växa på Åland.

Hedelmä- ja marjanviljelijä Oscar Sandén.
Frukt- och bärödlare Oscar Sandén.

Päärynpoimintaa Finströmin Västanträskissä.
Päronplockning i Västanträsk i Finström.

Conference

Conference on keskisuuri päärynä, joka muistuttaa muodoltaan pulloa. Kuoren perusväri vaihtelee kellanihreästä kellansruskeaan. Hedelmälihassa on vaaleanpunaisen sävyjä ja se melkein sulaa suussa. Maku on makea ja tuo mieleen melonin. Sopii erittäin hyvin juustolautaselle.

Conference är ett medelstort päron, med långsmal och flasklik form. Skalet är tjockt med gulgrön till gulbrun grundfärg. Fruktköttet har toner av ljusrosa och smälter i munnen. Smaken är söt och påminner om melon. En god frukt att ha på ostbrickan.

Säilytä päärynä viileässä
Päärynä säilyy lyhyemmän ajan kuin omena eikä kestä ULO-varastossamme yhtä pitkään. Päärynä kypsyy huoneenlämmössä pari kolme päivää. Päärynä säilyy vähän pitempään, kun sen säilyttää jääläkäpissä tai viileässä, kosteassa paikassa.

Förvara päron svalt
Päron har en kortare hållbarhet än äppelen och tål inte att lagras i våra ULO-lager lika länge. Päron mognar i rumstemperatur på två till tre dagar. Vill man förlänga hållbarheten kan man förvara frukten i kycklåpet eller på ett svalt och fuktigt ställe.

Luumu / Plommon

Ensimmäiset kaupalliset luumupuut istutettiin Ahvenanmaalle vuonna 2021. Kaksi viljelijää istutti puita noin kahden hehtaarin alalle ja syksyllä 2022 ne tuottivat ensimmäisen luumusadon, yhteensä 2400 kg. Kysytä osoittautui suureksi ja olemme iloisia voidessamme ottaa ahvenanmaalaiset luumut valikoimaamme. Tämänhetkiset lajikkeet ovat Komet, Valor, Meritare ja Jubileum.

De första kommersiella plommonträden på Åland planterades 2021. Två odlare planterade ungefär två hektar och hösten 2022 levererades den första plommonskörden på totalt 2 400 kg. Efterfrågan

visade sig vara stor och vi är glada över att kunna lägga till åländska plommon i vårt sortiment. Aktuella sorter är Komet, Valor, Meritare och Jubileum.

Luumupuu antaa parhaan sadon, jos touko-heinäkuussa on lämmintä. Sen sijaan lämpimät talvet voivat vaarantaa sadon. Jos tammikuu on vuodenaikaan nähden lämmin, on varvara, että luumupuu herää liian aikaisin talvihorroksestaan.

Plommonträdet ger bäst skörd om det är varma temperaturer mellan maj och juli. Däremot kan de varmare vintrarna vara ett hot för skörden. År januarmånad varm för årstiden finns det en risk att plommonträdet vaknar för tidigt ur sin i vinterdvala.

Ahvenanmaan puutarhat
Ålands Trädgårdshall

ÅLANDS TRÄDGÅRDSSHALL
Ringsbölevägen 60, 22150 JOMALA, tel. 018-36 460, fax 018-36 4646
sales@ath.ax, www.ath.ax